Valtiovarainministeriö Neuvostoraportti EU/8/2025-VM-57

Kekäläinen Antti
Järvenpää Soila

12.3.2025

ECOFIN-neuvoston 11.3.2025 ja Euroryhmän 10.3.2025 sekä laajennetun kokoonpanon kokoukset, Bryssel - Yhteenvetoraportti

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 11.3.2025 ja Euroryhmä 10.3.2025, Bryssel

Ecofin-aamiaisella käytiin keskustelu puolustusrahoituksesta puheenjohtajan tausta-asiakirjan pohjalta. Komissio tulee antamaan ehdotuksen maakohtaisista poikkeuslausekkeista (NEC) lähiaikoina.

Ecofin-neuvosto kävi politiikkakeskustelun sääntelyn yksinkertaistamisesta ja komission Omnibus-paketeista. Omnibus I sisältää mm. ehdotukset kestävyysraportoinnin vähentämisestä ja hiilirajamekanismista (CBAM) ja Omnibus II muutokset InvestEU ohjelmaan. Komission ehdotuksia tuettiin laajalti.

Neuvosto hyväksyi yksimielisesti pj:n kompromissiehdotuksen hallinnollista yhteistyötä verotuksen alalla koskevasta DAC9-direktiiviehdotuksesta.

Venäjän hyökkäyssodan talous- ja rahoitusvaikutuksia koskevassa asiakohdassa puheenjohtaja oli nostanut teemaksi tulliviranomaisten suorittaman pakotevalvonnan ja mahdolliset toimenpiteet pakotteiden kiertämisen estämiseksi. Useat jäsenvaltiot toivat puheenvuoroissaan esiin myös Ukrainan taloudellisen ja sotilaallisen avun jatkamisen ja lisäämisen. Myös pj:n tausta-asiakirjassaan ehdottamat toimenpiteet pakotevalvonnan tehostamiseksi saivat kannatusta.

Neuvosto antoi talous- ja rahoituskomitealle mandaatin valmistella EU:n yhteiset linjaukset huhtikuun G20-kokoukseen sekä lausunto IMFC-komitealle IMF:n kevätkokouksiin.

Talouden elpymistä Euroopassa koskevassa asiakohdassa kuultiin komission tilannekatsaus elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanosta sekä hyväksyttiin Belgian ja Irlannin päivitetyt suunnitelmat.

Euroryhmä keskusteli euroalueen makrotalouden kehityksestä ja näkymistä Euroopan komission ja Euroopan keskuspankin (EKP) esitysten perusteella. Euroryhmä vaihtoi myös näkemyksiä euroalueen finanssipolitiikan koordinoinnista. Lisäksi euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa kuuli euroryhmän puheenjohtaja Paschal Donohoen raportin G7-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien kokouksesta. Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa keskusteli myös kryptovarojen toiminnan ja markkinoiden kehityksestä ja niiden vaikutuksista euroalueeseen ja Euroopan talouteen.

Ecofin-aamiainen

Ecofin-aamiaisella käytiin keskustelu puolustusrahoituksesta puheenjohtajan tausta-asiakirjan pohjalta. Komissio antaa lähiaikoina ehdotuksen maakohtaisista poikkeuslausekkeista (NEC). Komissio jatkaa työtään myös muiden puolustusta tukevien toimien osalta Eurooppa-neuvoston linjausten mukaisesti. Asiasta käytiin täysi pöytäkierros. Hyvin koordinoitu NEC sai laajaa kannatusta.

Kilpailukyky, yksinkertaistaminen ja liiketoimintaympäristön parantaminen Euroopassa:

Omnibus-paketti

Komissio esitteli ensimmäiset ns. Omnibus-ehdotukset, joista Omnibus I pyrkii vähentämään yritysten kestävyysraportointitaakkaa erityisesti pk-yritysten osalta sekä muuttamaan hiilirajamekanismin (CBAM) soveltamisalaa siten, että vaikka CBAM-vaatimukset poistetaan suurimmalta osalta (yli 90 %) yrityksistä, kattaa EU:n CBAM-mekanismi silti 99 % hiilidioksidipäästöistä. Muutoksilla InvestEU-ohjelmaan (Omnibus II) pyritään muun muassa vähentämään toteutuskumppaneiden täytäntöönpano- sekä raportointivaatimuksia, sekä suuntaamaan lisävaroja tähän ohjelmaan siten, että lopputuloksena olisi 50 miljardin euron investoinnit.

Komission ehdottamia muutoksia kannatettiin laajasti ja puheenjohtajan nopeutettua käsittelyaikataulua tuettiin. Useampi jäsenvaltio painotti kestävyysraportointidirektiivin epätasaisesta täytäntöönpanosta johtuvien epävarmuustekijöiden poistamista niin yrityksille kuin myös jäsenvaltiolle**.** Myös kestävän rahoituksen taksonomiasta nousevien vaateiden yksinkertaistamista tuettiin. Muutokset CBAM-asetuksen soveltamisalaan saivat niin ikään laajan tuen. Ehdotetut muutokset InvestEU-ohjelmaan saivat myös tukea, tosin painotettiin, ettei muutoksilla tulisi olla vaikutuksia EU:n budjettiin. Suomi ilmaisi tukensa komission esitysten tavoitteille.

Hallinnollista yhteistyötä koskeva direktiivi verotuksen alalla (DAC9)

Puheenjohtaja totesi DAC9-ehdotuksen olevan yksi sen prioriteeteista verotuksen alalla. Kyse on jatkotyöstä liittyen minimiverodirektiiviin (”Pilari 2 -direktiivi”), joka koskee suurten konsernien vähimmäisveroa. Puheenjohtaja kertoi, että direktiivin kaikista osa-alueista on nyt päästy sopuun. Pj. totesi olevansa luottavainen sen suhteen, että mikäli tietoilmoittamisen lomaketta tarvitsee jatkossa päivittää sekä komissio että neuvosto tulevat tekemään tarvittavat toimenpiteet nopeasti. Vahvistuksena tästä pj. ehdottaa kokouksen pöytäkirjaan merkittäväksi lausumat neuvostolta ja komissiolta.

Komissio totesi kyseessä olevan hyvin tärkeä ja kiireellinen ehdotus, jonka käsittelyyn oli vain lyhyt aika. Yleisestikin ottaen direktiivi hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla (DAC) on yksi menestystarinoista verotuksen alalla, ja tämä on jo kahdeksas päivitys tähän direktiiviin, joka on kiistatta merkittävä väline kansallisten veroviranomaisten välisen yhteistyön tehostamisessa veronkierron, veronvälttelyn sekä veropetosten ehkäisemiseksi. Tämä DAC9-päivitys on erittäin tärkeä, koska se varmistaa minimiverodirektiivin oikeanlaisen toimimisen. Yleisesti ottaen saavutettu kompromissi on tasapainoinen ja linjassa OECD-työn kanssa.

Puheenjohtaja totesi lopuksi, että on päästy yhteisymmärrykseen DAC9-direktiivistä ja että lausumat (neuvoston ja komission) liitetään kokouksen pöytäkirjaan. Kompromissiteksti etenee juristi-lingvistien tarkasteltavaksi ja neuvosto on valmis hyväksymään tekstin tulevien viikkojen aikana.

Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset

Puheenjohtaja avasi asiakohdan korostaen pakotteiden täytäntöönpanon keskeistä merkitystä Ukrainan tukemisessa sekä toivoen jäsenvaltioilta aktiivista roolia.

Komissio taustoitti viittaamalla päämiesten kokouksiin Lontoossa ja Pariisissa sekä viimeisimpänä ylimääräiseen Eurooppa-neuvostoon. Vahva viesti siitä, että Ukrainasta ei neuvotella ilman Ukrainaa. Unionin jo päätettyjen tukien etupainotteinen myöntäminen turvaa melko hyvin riittävän tuen tälle vuodelle, vaikka Yhdysvallat katkaisee tukensa. ERA-lainoista on päästy sopuun G7-kumppanien kanssa, Britannia ja Kanada ovat jo tehneet kansalliset päätöksensä, ja Japani on päättämässä ensi viikolla.

Komissio totesi pakotteisiin liittyen, että helmikuussa hyväksyttiin 16. pakotepaketti, johon sisältyi myös lisätoimia pakotteiden kiertämisen estämiseen. Lisäksi on varmistettava olemassa olevien listapakotteiden jatkaminen. Pakotteiden yhtenäinen täytäntöönpano on kaiken keskiössä, useat jäsenvaltiot ovat panostaneet pakotevalvontaan merkittävästi, mutta edelleen tarvitaan lisäpanostuksia. Tullivalvonnan rooli on avainasemassa pakotteiden vaikuttavuuden kannalta. Vuodesta 2022 vuoteen 2024 pakotteiden vastaisten lähetysten pysäytykset nousivat 36 %:sta 75 %:iin.

Useat jäsenvaltiot toivat puheenvuoroissaan esiin myös Ukrainan taloudellisen ja sotilaallisen avun jatkamisen ja lisäämisen. Myös pj:n tausta-asiakirjassaan ehdottamat toimenpiteet pakotevalvonnan tehostamiseksi saivat kannatusta. Suomi korosti pakotteiden kiristämistä edelleen, erityisesti varjolaivaston osalta, ja kiirehti komission jatkoselvityksiä Venäjän keskuspankin jäädytettyjen varojen konfiskointiin liittyen. Suomi on mukana Baltian maiden, Puolan ja Kroatian kanssa pakotevalvontasopimuksessa ja tuki myös tarkastusten painopistealueen (PCA) muodostamista pakotevalvontaan korostaen, että nämä toimenpiteet eivät sulje toisiaan pois.

Kansainväliset kokoukset

a) **G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 26.-27.2.2025 kokouksen seuranta**
b) **G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 23.-24.4.2025 kokouksen ja IMF:n kevätkokousten valmistelu:**
i) EU:n yhteiset linjaukset G20:lle; ii) Lausunto IMFC-komitealle

Puheenjohtajan mukaan helmikuun G20-kokouksessa ei onnistuttu pääsemään yhteisymmärrykseen yhteisestä julkilausumasta vaan Etelä-Afrikka julkaisi puheenjohtajamaana yhteenvetokirjeen kokouksesta. Pj. korosti EU:n yhtenäisyyden ja koordinaation merkitystä.

Kevään kokousten suhteen komissio piti tärkeänä, että EU jatkaa monenkeskisen maailmanjärjestyksen ja G20:n tukemista sekä IMF:n ja sen mandaatin tukemista. Lisäksi on tärkeää jatkaa mm. monenkeskisten kehityspankkien (MDB) reformin tukemista, viedä eteenpäin globaalia minimiveroa sekä yksityisen pääoman ja ilmastorahoituksen mobilisoimista.

Pj. totesi, että neuvosto antoi talous- ja rahoituskomitealle (EFC) mandaatin valmistella EU:n yhteiset linjaukset huhtikuun G20-kokoukseen ja lausunto kansainväliselle valuutta- ja rahoituskomitealle (IMFC) IMF:n kevätkokouksiin.

Taloudellinen elpyminen Euroopassa

Elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) mukaiset neuvoston täytäntöönpanopäätökset

Komissio totesi, että nyt on aika kiihdyttää RRF-välineen toimeenpanoa. Tällä hetkellä RRF-välineen kautta on myönnetty rahoitusta 306 mrd. euroa edestä ja arvioinnissa on 68,4 mrd. euron edestä maksupyyntöjä. Komissio on arvioinut tähän mennessä 806 tavoitetta ja välitavoitetta, ja paljon on työtä vielä edessä. Komissio totesi, että se tukee jäsenvaltioita, mikäli ne haluavat kohdentaa RRF-varoja puolustuksen tukemiseen, mutta tämä toki pitää tehdä RRF-asetuksen puitteissa.

Komissio totesi, että Belgian ja Irlannin suunnitelmapäivitykset ovat kohdennettuna päivityksiä ja noudattavat RRF-asetusta eivätkä ne muuta suunnitelmien kunnianhimoa. Komissio arvioi tällä hetkellä viiden jäsenvaltion suunnitelmapäivityksiä.

Puheenjohtaja totesi, että neuvosto hyväksyi Belgian ja Irlannin elpymis- ja palautumissuunnitelmien päivitykset.

Kokouksen ulkopuolelta tiedotetaan eduskunnalle:

Belgian suunnitelman päivityksen prosessi oli poikkeuksellinen, sillä komissio arvioi aiemmin Belgian maksupyynnön yhteydessä, ettei päivityksen kohteena ollutta välitavoitetta ollut saavutettu. Välitavoite koskee liittovaltion eläkeuudistusta. Suunnitelman päivitys mahdollistaa sen, että Belgia saavuttaa välitavoitteen myöhemmin.

Suomen edustajat
Valtiovarainministeri Purra ja virkamiesvaltuuskunta

Euroryhmä

1. Muut asiat: Itävallan uuden hallituksen politiikkaprioriteetit

Itävallan uusi valtiovarainministeri Markus Marterbauer esitteli hallituksensa poliittiset painopisteet.

2. Makrotaloudellinen kehitys euroalueella: keskustelu ajankohtaisista asioista

Euroryhmä keskusteli euroalueen makrotalouden kehityksestä ja näkymistä Euroopan komission ja Euroopan keskuspankin (EKP) esitysten perusteella. Keskustelussa nousi esille, että tällä hetkellä eletään erittäin nopeasti muuttuvassa ja epävarmassa ympäristössä. Paljon epävarmuutta liittyy muun muassa tullien ja Euroopan turvallisuustilanteen vaikutukseen investointeihin ja kasvuun. Keskustelua käytiin myös viimeaikaisista tapahtumista euroalueella, kuten Saksan investointikokonaisuudesta ja muun muassa sen vaikutuksista rahoitusmarkkinoille.

Euroryhmän puheenjohtaja totesi, että viimeisimmät ennusteet euroalueen taloudesta osoittavat hieman alun perin odotettua matalampaa kasvua, mutta siihen liittyy myös positiivisia riskejä. Euroalueen talous on kaiken tämän huomioon ottaen edelleen erittäin resilientti.

3. **Finanssipolitiikan koordinaatio: tilannearvio ja tulevat haasteet**

   Euroryhmä vaihtoi näkemyksiä euroalueen finanssipolitiikan koordinoinnista ja arvioi kokemuksia finanssipoliittisten suunnitelmien laatimisesta ja täytäntöönpanosta. Keskustelua käytiin myös esiin tulleista julkisen talouden haasteista ja niiden mahdollisista vaikutuksista euroalueen finanssipolitiikan viritykseen. Keskustelussa nousi esille, että geopoliittinen todellisuus on muuttunut, mikä tarkoittaa vahvempaa keskittymistä turvallisuuteen ja puolustukseen. Nämä panostukset heijastuvat ennen kaikkea julkisen talouden kehitykseen. Euroryhmä käsitteli myös tärkeimpiä toimenpiteitä turvallisuuden ja puolustuksen alalla erityisesti tuleviin budjetteihin liittyen. Keskustelussa nousi esille julkisen talouden vakauden ja turvallisuuden komplementaarisuus tulevien riskien hallitsemisen näkökulmasta.

Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa

1. **Raportointi G7 valtiovarainministerien ja keskuspankkiirien helmikuun kokouksesta**

   Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa kuuli euroryhmän puheenjohtaja Paschal Donohoen raportin G7-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien kokouksesta Kapkaupungissa. Euroryhmän puheenjohtaja korosti haasteita, joita kansainväliseen kauppaan tulevaisuudessa liittyy.

2. **Kryptovara-aktiiviteettien ja markkinoiden kehitys ja niiden vaikutus euroalueella ja Euroopan taloudelle**

   Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa keskusteli lisäksi kryptovarojen toiminnan ja markkinoiden kehityksestä ja niiden vaikutuksista euroalueeseen ja Euroopan talouteen.

   Euroryhmä sai komission tilannekatsauksen erittäin nopeasti sekä poliittisesti että teknisesti, kehittyvästä aiheesta. Keskustelussa nousi esille, että globaalien markkinoiden ja toisaalta politiikan kehityksellä muualla kuin euroalueella voi olla merkittäviä seurauksia myös euroalueelle. Keskusteluissa korostui kryptovarojen ja niiden markkinoiden vaikutukset euroalueen autonomiaan ja euron kestävyyteen. Myös digitaalisen euron roolista keskusteltiin.

3. **Maaliskuun eurohuippukokouksen valmistelu (pääomamarkkinaunionin tilannearvio)**

   Euroryhmän puheenjohtaja esitteli kirjeensä sisältöä eurohuippukokouksen puheenjohtajalle António Costalle. Kirje keskittyy pääomamarkkinaunionin tulevaisuutta koskevan julkilausuman täytäntöönpanoon sen hyväksymisestä maaliskuussa 2024 lähtien sekä tulevien kuukausien suunnitelmiin. Komissio antoi päivityksen komissiossa parhaillaan pääomamarkkinaunionin osalta tehtävästä työstä, joka saadaan pian päätökseen. Euroryhmän keskustelussa nousi esille muun muassa yhteiseen valvontaan liittyvät kysymykset, ja useat jäsenet kertoivat kansallisista toimista pääomamarkkinaunioniin liittyen.

Suomen edustajat
Alivaltiosihteeri Leena Mörttinen ja EU-sihteeristön päällikkö Marketta Henriksson (VM).